

Gepubliceerd in *Ons Erfdeel* 2014/1.

Zie www.onserfdeel.be of www.onserfdeel.nl.

[K] **THEATER TUSSEN SCHERTS EN TREURNIS.
GOLDEN PALACE OP ZOEK NAAR BALANS**

De makers van het inmiddels legendarische programma *Jiskefet* begonnen ermee in de jaren negentig: “kantoorhumor” op de televisie. In de populaire serie *Debiteuren Crediteuren* probeerden de vier hoofdpersonen hun dagelijkse verblijf in de ontmoedigende omgeving van een kantoor te veraangename met flauwe grappen en staaltjes van goedmoedig tot venijnig leedvermaak. Het idee vond navolging: in 2008 lanceerden de actrices Maïke Meijer en Margôt Ros *Toren C*, eveneens een komische televisieserie, duidelijk schatplichtig aan de BBC-serie *The Office*, dit keer rond een bedrijvencomplex vol met mensen die zichzelf met vervelend kantoorwerk naar de klok van vijf uur tobben.

Ook al richt theater met een kluchtig karakter zich in het algemeen liever op huiskamers, hotels en inloopkasten, toch vinden we kantoorhumor ook op de podia: de razend populaire *Jiskefet*-makers

brachten *Debiteuren Crediteuren* in 2011 zelfs naar de Heineken Music Hall in Amsterdam. En op zaterdag 5 oktober 2013 ging in de Toneelschuur in Haarlem *Death by PowerPoint* in première, een voorstelling van het Amsterdamse gezelschap Golden Palace waarin de zes acteurs, geregisseerd door artistiek leider Ingrid Kuijpers, kantoormedewerkers spelen die verstoofd zijn in hun dagelijkse werk, ook al wordt zonder ophouden het credo van vernieuwing en verandering beleden.

Qua sfeer sluit *Death by PowerPoint* naadloos aan bij het inmiddels indrukwekkende curriculum van het gezelschap, dat er niet zelden in slaagde langs de route van weinig tekst en veel beweging, gebaar en mimiek de grote thema’s van het leven te lijf te gaan. Alle voorstellingen komen tot stand door improvisaties. Het werkproces begint met een aantal vanzelfsprekende ingrediënten: een groep acteurs, een idee, een piano. Op basis daarvan ontwikkelt zich het spelmateriaal dat uiteindelijk het verloop van de voorstelling bepaalt. De groep probeert daarbij een toonzetting te vinden die nooit alleen maar komisch is en ook nooit alleen maar tragisch, maar die is samengesteld uit een uitgebalanceerde mix van scherts en treurnis.

Ook in *Death by PowerPoint* reikt Golden Palace qua ambitie verder dan het brengen van vrijblijvende kantoorhumor, dat stralen de programmeercode en ook de voorstelling zelf op een aantal momenten zichtbaar uit. Maar toch ligt even zo vaak de

Death by PowerPoint, een voorstelling van Golden Palace uit 2013
Foto Ben van Duin.

verleiding op de loer om terug te vallen op grappen en grollen die direct aanslaan bij het gretige publiek. Als het gaat om de uitdieping van het tragische element komt de voorstelling in feite niet ter zake. En dat is jammer, want voorheen bleken de voorstellingen van Golden Palace juist zo goed de wereld een paar centimeter naar links of naar rechts te laten opschuiven en de toeschouwer lichtjes te ontregelen.

Juist de combinatie van absurde humor en schrijnende tragiek was altijd het handelsmerk van de groep, maar die magische verbintenis lijkt de laatste tijd niet gemakkelijk meer gevonden te worden. Ook de voorlaatste productie, *Rampen-training voor stewardessen* (seizoen 2011-2012), bijvoorbeeld bleef te zeer hangen in oppervlaktigheid, terwijl een diepere laag nauwelijks werd aangeboord. De voorstelling kent een vergelijkbaar stramien als *Death by PowerPoint*, nu niet met zes kantoormedewerkers in de hoofdrol, maar met niet minder dan achttien uniform geklede stewardessen. Wat in het begin een nogal tamme opfriscursus lijkt, verkeert aan het eind in een windhoos van emoties en aandriften die het slechtste in de dames naar boven haalt. Ook *Death by PowerPoint* stevent – helaas nogal voorspelbaar – af op een dergelijke, chaotische en luidruchtige climax, die dan vooral weer lading krijgt doordat actrice Monique Kuijpers tot slot doodleuk aan het publiek vraagt “of er nog vragen zijn”. Waarna het applaus definitief mag losbarsten.

Golden Palace, artistiek geleid door Ingrid Kuijpers, bestaat nu een jaar of vijftien. Vooral op de liefhebbers van mime en fysiek theater, dikwijls gecombineerd met zang en muziek, oefent de groep een geweldige aantrekkingskracht uit. Net als bijvoorbeeld mimegroep Carver, waarvan de subsidiekraan met ingang van 2013 definitief werd dichtgedraaid (zie *Ons Erfdeel*, jg. 2010, nr 2, pp. 133-135), mag Golden Palace zich inmiddels verheugen in een vaste schare fans die geen voorstelling willen missen. En waar de doelgroep in het circuit van de kleine zalen niet spontaan op komt dagen, wordt die inmiddels bewust opgezocht: het gezelschap heeft zich voorgenomen de komende jaren spin-off-activiteiten te ondernemen die in zakelijk opzicht zoden aan de dijk zetten. Ook van theatergezelschappen wordt immers creativiteit verwacht

wanneer het gaat om het overleven van de crisis. Zo kan *Death by PowerPoint* worden geboekt in een op maat gesneden versie voor bedrijven en congressen.

Dergelijk ondernemerschap doet het goed bij het Fonds voor de Podiumkunsten, dat aan Golden Palace voor de periode 2013-2016 dan ook het volledig aangevraagde subsidiebedrag toekende, overigens niet zonder kritisch te zijn op de kwaliteit. In de rapportage van het fonds lezen we: “In een aantal producties viel op dat er vrij snel naar een climax werd toegewerkt, waarna de voorstelling weinig ontwikkeling meer kende. Hierdoor verliezen producties aan spanning en dit gaat ten koste van de zeggingskracht. Daarbij valt op dat de regiekeuzes vaker richting humor gaan – zonder daarbij overigens weer echt absurd te worden – en niet naar tragiek. Al met al neigen de producties nog wel eens naar vermakelijkheid, waardoor de balans tussen humor en tragiek te ver doorslaat naar het eerste.”

Het is inderdaad die onbalans die ook *Death by PowerPoint* en *Rampentraining voor stewardessen* tot minder geslaagde voorstellingen maken, zeker vergeleken met eerder werk, waarvan bijvoorbeeld *SI SI SI* (seizoen 2004-2005), de zevende productie van de groep, voor mij althans tot de onmiskenbare hoogtepunten behoorde. In *SI SI SI*, dat zich afspeelt in de schimmige wereld van de daklozen en heilsoldaten, heerst tegen alle hilariteit en onbekommerdheid in, toch een voortdurende ondertoon van droefenis en pijn. Het is een voorstelling die verleidt, die de toeschouwer bij de hand neemt, maar die die hand onverhoeds ook weer loslaat, waardoor behagen en onbehagen subtiel stuivertje wisselen.

Later in 2014 staat de première gepland van *Restaurant Amore*, “een voorstelling over voedsel in al zijn betekenissen”. Hopelijk vinden Ingrid Kuijpers en de acteurs van Golden Palace in die thematiek de weg terug naar een vorm die de lach opwekt, maar die ook prikkelt en op een prettige manier verontrust.

JOS NIJHOF

www.goldenpalace.nl